

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego

W świecie ogromnych zmian wybór zawodu, drogi kształcenia i przyszłej pracy jest bardzo trudny. Młodzież mająca trudności z budowaniem własnej tożsamości nie zawsze podejmuje racjonalne decyzje edukacyjno-zawodowe a planowanie jest często chaotyczne i niezorganizowane. Jednym z najważniejszych celów wychowawczych i obszarów działalności szkoły jest wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji istotnych dla kształtowania i konstruowania przez nich własnego wizerunku i kariery zawodowej.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego to ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System określa rolę i zadania szkolnego doradcy zawodowego oraz innych pracowników szkoły (wychowawców, nauczycieli, pedagogów, psychologów) w ramach rocznego planu działania szkoły. WSDZ umożliwia uczniowi zdobycie wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do poznania własnych zainteresowań i predyspozycji zawodowych, praw rządzących rynkiem pracy, oferty edukacyjnej na lokalnym rynku, jak również zaplanowania własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Akty prawne stanowiące umocowanie WSDZ w prawie oświatowym

1. Ustawa z dn. 7.09 1991r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U.2016, poz.1943 z późn. zm)
2. Ustawa z dn. 14.12.2016r. - Prawo oświatowe (Dz.U. 2017, poz.59)
3. Ustawa z dn. 14.12.2016r. – Przepisy wprowadzające ustawę-Prawo oświatowe (Dz.U.2017, poz.60)
4. Ustawa z dn. 22.12.2015r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U.2016, poz.64 z późn. zm.)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego z dn. 13.03.2017r. (Dz.U. 2017, poz.622)
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 14.02.2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017, poz. 356)
7. Rozporządzenia Ministra Edukacji z dn. 13.04. 2016r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze ogólnym-poziomy 1-4 (Dz.U. 2016, poz.520)
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dn. 13.03.2017 w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. 2017, poz.03)
9. Rozporządzenia Ministra Edukacji z dn. 27.08.2012r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2012, poz. 977 z późn.zm.)
10. Rozporządzenia Ministra Edukacji z dn. 9.08.2017r. w sprawie zasad udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017, poz. 1591)
11. Rozporządzenia Ministra Edukacji z dn. 28.08. 2017r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017, poz. 1643)
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dn. 9.08.2017r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. 2017, poz. 1616)

13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 28.08.2017 zmieniające rozporządzenie w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. 2017, poz. 1656)

Założenia Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

1. Wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem decyzyjnym ale procesem rozwojowym świadomym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia
2. Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka, wraz z upływem czasu
3. Na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia, czynniki zdrowotne, czynniki środowiska
4. WSDZ zakłada systematyczną i planowaną pracę z uczniami i ich rodzicami, prowadzoną indywidualnie i grupowo. Wszelkie działania zawarte w WSDZ koordynowane są przez szkolnego doradcę zawodowego
5. Odbiorcami działań opisanych w WSDZ są uczniowie ZSO im AK w Bielsku-Białej, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z dysfunkcjami , z niepełnosprawnościami, rodzice uczniów, inni pracownicy szkoły
6. Szkolny doradca zawodowy co roku tworzy szczegółowy plan pracy
7. Osoby odpowiedzialne za realizację Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:
 - 1) Dyrektor ZSO im AK w Bielsku-Białej- mgr inż. Zuzanna Grubka
 - 2) Szkolny doradca zawodowy- mgr Agata Żwak

Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje i opisuje zadania szkolnego doradcy zawodowego:

1. W ramach współpracy z nauczycielami (Radą Pedagogiczną)
 - 1) Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania WSDZ zgodnie ze Statutem szkoły
 - 2) Określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki
 - 3) Określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w placówce
 - 4) Realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika, zawartych w programie wychowawczym szkoły
 - 5) Identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy
 - 6) Integrację dzieci i młodzieży z obszarów wiejskich i miejskich, wyrównywanie istniejących różnic oraz kształtowanie właściwych stosunków interpersonalnych w środowisku szkolnym
 - 7) Zapewnienie dostępu do profesjonalnej pomocy doradczej
 - 8) Włączanie w proces orientacji zawodowej innych placówek, instytucji i przedsiębiorców (zwłaszcza z lokalnego rynku pracy)
 - 9) Wspieranie innych pracowników szkoły w zadaniach doradczych
 - 10) Udzielanie wskazówek nauczycielom do przygotowania zajęć z zakresu doradztwa zawodowego
 - 11) Współprowadzenie zajęć o charakterze doradczym zgodnie z zapotrzebowaniem nauczycieli
2. W ramach współpracy z Rodzicami :
 - 1) Prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów

- 2) Włączanie Rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły
 - 3) Przedstawienie pełnej i aktualnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach (ponadgimnazjalne, ponadpodstawowe, policealne, wyższe)
 - 4) Indywidualną pracę z Rodzicami uczniów, którzy mają problemy zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp. mogące wpływać niekorzystnie na wybór dalszej drogi edukacyjno-zawodowej
 - 5) Gromadzenie, systematyczną aktualizację i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej
 - 6) Przedstawianie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy
 - 7) Wspieranie w działaniach doradczych dotyczących wyboru szkoły przez dziecko, wymagań rekrutacyjnych szkół
3. W ramach pracy z uczniem:
- 1) Udzielanie informacji edukacyjno-zawodowej, poznawanie zawodów
 - 2) Diagnozę predyspozycji i zainteresowań zawodowych
 - 3) Analizę rynku pracy oraz możliwości zatrudnienia na lokalnym i krajowym rynku pracy
 - 4) Indywidualną pracę z uczniami, którzy mogą mieć problem z wyborem szkoły i zawodu
 - 5) Pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego
 - 6) Konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami szkół i zawodów
 - 7) Pomoc w nabywaniu kwalifikacji zawodowych, przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w szkole oraz poza systemem oświaty
 - 8) Określenie zgodności predyspozycji uczniów z realizowanym kierunkiem kształcenia oraz przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach przygotowanie do mobilności
 - 9) Szerzenie idei wolontariatu jako sposobu zdobywania doświadczenia zawodowego oraz kształtowania umiejętności i kompetencji społecznych
 - 10) Kształtowanie postaw aktywnych i przedsiębiorczych w życiu (jako odpowiedź na zalecenia parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 18.12.2006 w zakresie kompetencji kluczowych w uczeniu się przez całe życie)

Działalność szkolnego doradcy zawodowego w pracy z uczniem obejmuje głównie obszary:

1. Samopoznanie-rozwijanie samoświadomości: kim jestem , a kim chce być? Obraz własnej osoby
2. Budowanie poczucia własnej wartości-osobowość, temperament(w kontekście różnych zawodów), uzdolnienia, mocne strony ,zasoby
3. Zainteresowania edukacyjne dotyczące przedmiotów szkolnych, zainteresowania zawodowe dotyczące różnych grup zawodów
4. Stan zdrowia na tle wymagań zdrowotnych poszczególnych grup zawodów
5. Wartości-uświadomienie posiadanego systemu wartości i rozwijanie umiejętności wykorzystania ich przy podejmowaniu ważnych decyzji
6. Rynek pracy-zawody ginące, zawody przyszłości
7. Rozwijanie umiejętności społecznych:
 - 1) Współpraca w grupie (świadomość ról grupowych i zasady pracy w grupie)
 - 2) Komunikacja (style komunikowania się
 - 3) Uświadamianie odpowiedzialności ucznia za własny rozwój
 - 4) Autoprezentacja
 - 5) Asertywność jako jeden z ważnych aspektów uczestnictwa w grupie

Metody i techniki pracy z uczniami:

1. Ankiety, kwestionariusze
2. Indywidualne rozmowy doradcze
3. Pogadanki
4. Zajęcia warsztatowe
5. Analiza materiałów źródłowych - prasa, strony internetowe, filmy zawodoznawcze
6. Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, instytucji, pracodawcami

Korzyści wynikające z działalności szkolnego doradcy zawodowego w ramach WSDZ:

1. Poszerzenie edukacyjnych i zawodowych perspektyw młodzieży
2. Podejmowanie przez uczniów bardziej świadomych i trafnych decyzji edukacyjno-zawodowych
3. Zmniejszenie niepowodzeń edukacyjnych uczniów
4. Łatwiejsze wejście na rynek pracy młodego człowieka
5. Świadomość konieczności uczenia się przez całe życie jako wymogu współczesnego rynku pracy
6. Wsparcie Rodziców jako pierwszych doradców swoich dzieci
7. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej konieczności wczesnego planowania rozwoju zawodowego